

Komunismus a fašismus

Komunismus – levicový extrémismus

- Začaly vznikat komunistické strany, které byly přímo řízeny z Moskvy prostřednictvím Komunistické internacionály (Kominterny).
- Kominterna založená v březnu 1919, byly navenek rovnoprávnou organizací komunistických stran v jednotlivých zemích, ve skutečnosti plně toužila zájmům sovětského státu, vydávala ostatním pokyny, které musely být bezpodmínečně plněny.
- Ve většině socialistických a sociálně demokratických stran si zachovali převahu stoupenci umírněných socialistických myšlenek, sdružovali se v Socialistické dělnické internacionály.
- Spojovalo je odhodlání zachovat demokraticky politický systém a usilovaly o postupné zlepšování sociálního postavení dělníků.

Fašismus – pravicový extrémismus

- Komunismus našel protipól ve fašismu.
- Fašismus se vyznačoval především vypjatým nacionalismem, usiloval o nastolení otevřené diktatury.
- Za hlavního viníka poválečné krize označoval politický systém parlamentní demokracie.
- „**Vláda pevné ruky**“ = zajistí neomezené vládnutí fašistické straně se silným vůdcem v čele.

Fašismus v Itálii

- Fašistické hnutí se původně zrodilo v Itálii.
- Zakladatel tohoto hnutí byl Benito Mussolini.
- Jeho přívrženci se seskupovali v ozbrojené skupiny zvané bojovné svazy.
- Za jejich pomoci se v roce 1922 chopil moci B. Mussolini a začal budovat fašistickou diktaturu.
- V Itálii fašisté postupně **omezili pravomoc parlamentu, zavedli dohled nad tiskem, zavedli silnou státní kontrolu hospodářství,....**

B. Mussolini

Nacismus v Německu

- Po vítězství v Itálii se fašismus šířil do dalších evropských zemí a ohlas nalezl i v Latinské Americe.
- Největší nebezpečí představoval vzestup svébytné odnože fašismu – nacionálního socialismu (neboli nacismu) v Německu.
- Nacistická strana – zkratka NSDAP – v jejím čele stál Adolf Hitler – ve volbách roku 1928 získala 820 000 hlasů.

Adolf Hitler

Porovnání komunismu s fašismem

- Jak fašismus, tak i komunismus jsou totalitní hnutí.
- Totalitní režim je taková forma vlády, která nad občany zavádí totální (naprostou) kontrolu a potlačuje občanská a lidská práva. Opírá se o masovou propagandu.
- Společné je jim také odstranění samotných základů politické demokracie – tj. existence více politických stran a možností uplatnění plurality (mnohosti) názorů.
- Metody vládnutí totalitních režimů komunistického nebo fašistického typu jsou založeny na tom, že porušují nebo úplně potlačují základní lidská a občanská práva.

Diktatura J. V. Stalina

- Sovětský komunistický režim prohloubil své totalitní rysy, když se v roce **1924** dostal k moci **Josif Visarionovič Stalin.**
- Stalin postupně nastolil svou **osobní diktaturu.**
- Vypracoval teorii o „ **zostřování třídního boje za socialismu**“, ve jménu toho zahájil fyzickou likvidaci „nepřátelských tříd“. Jejich představitele posílal na popraviště nebo do pracovních táborů – **gulagů** – velmi těžké podmínky.

Slovníček

- **Extrémismus** – politický směr uplatňující extrémní (krajní, přehnané) názory.
- **Gulag** – zkratka pro Hlavní správu táborů pro politické odpůrce sovětského režimu.
- **Komunismus** – společenský systém založený na výsadní, neomezené a nekontrolované politické a ekonomické moci politických stran na zestátněném centrálně řízeném hospodářství.
- **Propaganda** – veřejné šíření určitých názorů a tvrzení s cílem získat masy.

Opakovací otázky

- 1. Kdy vznikla Komunistická internacionála?
- 2. O co usilovalo fašistické hnutí?
- 3. Čím se vyznačoval totalitní režim?
- 4. Kdo to byl B. Mussolini?
- 5. Kdo to byl J. V. Stalin?

Zdroje k textu

- KUKLÍK, Jan; KOCIAN, Jiří. *Dějepis pro 9. ročník základní školy a 4. ročník osmiletého gymnázia - nejnovější dějiny*. Praha: SPN - pedagogické nakladatelství, akciová společnost, 2002, ISBN 80-7235-077-3.

Zdroje k obrázkům

- Obr.č.1 NEUVEDEN, Neuveden. *lidovky.cz* [online]. [cit. 13.10.2013]. Dostupný na WWW: http://www.lidovky.cz/foto.aspx?r=lide&foto1=JV2e7127_Mussolini2.jpg
- Obr.č. 2 NEUVEDEN, Neuveden. *druha-sv-valka.estranky.cz* [online]. [cit. 13.10.2013]. Dostupný na WWW: <http://www.druha-sv-valka.estranky.cz/clanky/adolf-hitler.html>